

LUPETA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82. —

... .. APARE ... ..
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Inserțiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Pesimismul nostru.

(*) Nu numai la compatrioții noștri maghiari, — se aud și la noi voci de întristare. Și e și natural. Dacă ei, stăpânii favorizați de soarte, au dreptul de-a cânta pe o coardă de jale, de ce nu ne-am boci și noi, alergând ca o Cassandra cu părul despletit și cu voce cobitoare, și vestind că poporul românesc a ajuns la marginea prăpastiei!

Mă rog ce s'a întâmplat? Trecut-am noi prin o zguduire așa de grozavă, încât să ne fi pierdut ori ce putere de viață? Indurat-am așa de mari pierderi naționale și economice, încât să nu mai avem cu ce duce lupta înainte? Suntem noi așa de atinși de infirmități morale, încât să nu ne mai cunoaștem datoriile către noi înșine? Sau ce alte simptome s'au ivit pe orizontul vieții poporului român, de a trebuit să se întoneze un cântec de îngropare?

Nimic din toate aceste. Ne purtăm ochiul senin peste câmpia românească și nu vedem de loc mai multă buruiănă ca înainte. Ne examinăm obiectiv și cu sufletul liniștit situația de astăzi și n'o găsim cu nimic inferioară celei din trecut. Apele politice curg înainte, luptându-se cu aceleși pedeci, crescând une-ori furioase, dar liniștindu-se iarăși. Și din toate frământările noastre am putea, mai repede și mai cu siguranță, trage concluzia, că procesul prin care trecem este un proces de evoluție și nu de disoluție.

Dar atunci ce vor pesimiștii noștri?

Noi am spus-o, într'un număr trecut, că în politica noastră sunt și oameni sentimentali. Sinceri unii și cu intențiuni foarte curate, ei socot că o lacrimă mai ușor te îndeamnă la muncă decât o vorbă bărbătească. Poeți și visători de felul lor, ei esagerază. Iar vina lor cea mare este, că *generalizează supărări personale*, că suferințele și decepțiile lor proprii le identifică cu ale poporului. Răsfântă prin o ast-fel de prismă, e natural ca soarta poporului să nu fie văzută decât în negru.

Să ne oprim la un singur caz.

Intr'o revistă de peste munți s'a publicat o scrisoare a dlui I. Slavici, iubitul nostru nuvelist și întemeietor al presei moderne la noi în Ungaria. Dl Slavici a făcut multă politică și

noi cei de aici i-am urmărit cu plăcere și cu folos ideile desfășurate în o limbă așa de frumoasă. Nu arareori însă ni s'a întâmplat, ca chiar în modul dsale de a gândi politicește să vedem mai mult pe artistul, pe scriitorul avântat, decât pe politicianul rece. Și tot așa ni se întâmplă acum când îi cetim frumoasa, dar atât de jalnică scrisoare, în care ne prezintă poporul român și cu deosebire Regatul român într'o lumină de desna-dejde. Nouă ni se pare că în acea scrisoare vorbește mai mult pesimistul jignit, decât politicianul ager, vorbește omul de litere atât de nedreptățit în țara românească, scriitorul distins care ocupă o situație atât de umilă în Regat în raport cu talentul și cu meritele sale.

E sigur că stăm în fața unui pesimism pur individual, căci da, nici chiar pentru țara românească nu putem admite prevestiri atât de dure-roase ca ale dlui Slavici. Cu toate stările triste ce se semnaleză în viața publică din Regat, cu toate nevoile în care se zbate țaranul român, noi nu ne putem alarma de „corupția și imoralitatea” ce ni se vestește. Cunoaștem și noi țara, poporul și pe conducătorii României și departe de a fi disgustați sau înfricați, acum mai mult ca ori când, avem încrederea deplină în forțele regatului și în viitorul ce-i suride. Și o mărturisim aceasta nu fiind-că noi cei de aici avem nevoie de un puternic regat român, dar pentru-că așa este, pentru-că poporul din regat e mult mai viguros, conducătorii mult mai înțelepți, autoritatea în afară mult mai mare de cum ar voi să ne încredințeze pesimiștii noștri.

Iubitori de adevăr, noi socotim că esagerările pesimiste în presă sunt de-a dreptul împotriva cauzei noastre politice. Ele ne coboară adânc în ochii străinului și seamănă neîncredere în rândurile celor slabi dintre noi. De ascuns firește nu avem ce ascunde, dar nu e o virtute nici a vorbi numai de părțile rele și a le mări pe aceste, ca să ne micșorăm pe noi înșine.

Avem trebuințe de o generație puternică, cu vederi limpezi, cu încredere mare în viitor, iar educația acestei generații nu se poate face în școala proorocilor îndurerați, căci aceasta ar însămnă să ne osândim noi singuri la moarte.

Dl dr. Ștefan Petrovici, împlinindu-și Miercuri osânda de 6 luni în temnița de stat deta Seghedin, a sosit în aceeași zi d. a. la orele 4 cu trenul accelerat la Lugoj, întâmpinat fiind la gară de un imens public, care a grăbit să-i strângă prietenește mâna de bineventare. Nefiind trăsuri suficiente la dispoziție, a plecat întregul convoi pe jos, conducând pe prietenul scăpat din temniță până la locuința sa. Era o priveștișe impozantă a vedea lungul convoiu, care înainta în frunte cu căpitanul de poliție și sergenți orășenești, de-alungul stradelor principale ale Lugojului în cea mai perfectă liniște și ordine. Dl dr. Petrovici, din casele și fereștrile pe unde trecea, a fost salutat de numeroșii prieteni și cunoscuți, cari nu puteau ascunde emoțiunea bucuriei, că irăși revăd în mijlocul lor pe cel ce le-a lipsit atâta vreme. Convoiuil ajuns la locuința dlui dr. Ștefan Petrovici, s'a resfirat în cea mai deplină ordine și liniște.

Salutăm și noi pe iubitul deputat al Zorlențului în mijlocul soților săi de luptă în parlamentul țării!

Consiliul de miniștri. Miercuri a avut loc la Kossuth Ferencz, care sosise cu o zi mai înainte din băile erculane, o lungă conferință ministerială, la care au luat parte, Wekerle, Apponyi, Andrassy (care a sosit ceva mai târziu venind din Viena) și secretarii de stat Sztérényi și contele Hadik lănos. Despre cele desbătute în această conferință, nu s'a dat nici un comunicat.

După consiliu, Apponyi s'a întors la Eberhard, iar Kossuth a plecat la Karlsbad.

„Conventicul de miniștri în locuința lui Kossuth! — zice din acest prilej „Az Ujság”. — Adică, s'au prezentat la raport, înaintea lui Kossuth, trei miniștri. Wekerle, șeful, raportează. Kossuth ia act, dificultează, dă directiva. Pe urmă Kossuth se duce la Karlsbad și Wekerle face ce vrea. Și e bine așa, căci astăzi, între împrejurările actuale, nu se poate face politică spunându-se adevărul.”

Comiți supremi noi. Foaia oficială de ieri aduce mai multe demisii de comiți supremi. Majestatea Sa a primit demisia comiților supremi dr. Fábry Sándor, (comitatul Bishis), Bauszern Guida (Făgăraș) și Nagy Ienő (Moson).

Publică în același timp și numirea de comite suprem a lui Széll Iozsef în locul lui

Bauszern, și a contelui Dezassé Ianos, pretorele dela Nezsider, în locul lui Nagy.

Locul lui Fábry nu e ocupat. Flămânzii, poate, din nou nu se pot înțelege?

O învingere a partidului poporal german. Ziarului „Deutsch-ungarischer Volksfreund“ i-se scrie din Mramorak că în această comună a fost ales primar țărănul german Iosef Mayer. Importanța acestei alegeri ni-o descopere ziarul german în comentariul ce-l face.

„Locuitorii comunei Mramorak sunt cu toții „pangermani“. Intre astfel de împrejurări, pretorele din Kubin a umblat să găsească un „primar patriot“ și a pus ochii pe Iosef Mayer, provocându-l să renunțe la „pangermanism“ și va ajunge primar. Mayer însă i-a declarat că nu se pretează la „servicii patriotice“, ci stă pe baza programului partidului poporal al germanilor din Ungaria și nu părăsește acest program. Pretorele convingându-se că acest program nu e pangerman, Mayer a ajuns primar.

„Dacă guvernul ungar — zice mai departe ziarul german — n'a recunoscut până acum în mod oficial programul acestui partid german, pretorele din Kubin a fost nevoit s'o facă. În orice caz, o învingere destul de însemnată!“

Ce bine ar fi dacă românii noștri ar urma și ei la alegeri pilda dată de Germani!

Croații pentru federalism. Organul oficial al guvernului croat publică în numărul său din urmă un articol, în care e nevoit să facă mărturisirea că politica guvernului ungar a avut drept urmare întărirea curentului federalist și a tendințelor de desfacere. Poporul din Croația e astăzi aproape fără excepție austrofilă și-și vede viitorul în cadrele unei monarhii federaliste. Pentru a putea provoca ruptura între Ungaria și Croația, deputații croați vor relua la toamnă lupta împotriva guvernului ungar cu îndârjire înțepită. Concluzia ziarului oficial e că trebuie să se formeze un nou partid.

Vechiul cântec...

Candidatul socialist la Careii-Mari. Prevederile noastre s'au adevărit: Partidul social-democrat a candidat și ea pentru scaunul de deputat al cercului Careii-Mari un membru al partidului Jocsák Kálmán.

După-cum spune însuși „Népszava“ partidul nu se leagă în speranța, că va reuși candidatul său, dar aceasta nu-l va împiedeca să lumineze alegătorii din cerc despre programul mincinos al partidelor coaliționiste.

Datoria alegătorilor români — aderenți ai sufragiului universal — e să-și dea votul pentru candidatul social-democrat, dovedind astfel, că au ajuns și ei să se scârbiască de făgăduințele mincinoase ale feudalștilor paișoptiști.

Alegerea va avea loc la 22 August.

Intrevederea dela Ischl și Wekerle. Programul a fost observat cu rigoare: regele Engliterei l'a vizitat pe regele Ungariei și împăratul Austriei și Wekerle, într'adevăr n'a fost de față, pentru a reprezenta Ungaria și a scoate în relief caracterele ei de stat independent. Nu suntem nedrepti; știm prea bine, că nu Wekerle a zis, că: nu mă duc la Ischl, ci lui i-s'a zis: Excelența Ta n'ai să vii la Ischl. Il putem primi pe regele Engliterei și fără asistentă maghiară. Wekerle e foarte ascultător. Și afară de aceea a mai avut și alt lucru: a trebuit să se prezinte în audiență la Kossuth!

(„Az Ujság“.)

Viitorul e al partidului poporal, zice în numărul său de ieri organul clerical „Alkotmány“, pentru că acutele chestiuni cari frământă astăzi Ungaria numai în cadrele programului clerical pot să găsiască o soluție mulțumitoare.

Rakovszky ministru-președinte, nu?

ROMÂNIA

Ministerul sănătății publice?

Ziarele din România ne aduc știrea că s'ar fi hotărât în mod definitiv să se înființeze un nou minister: ministerul sănătății publice.

Cel dintâi care a atras atențiunea asupra mării importanțe ce are în special pentru

România serviciul sanitar, așa că s'ar impune necesitatea creării unui minister special, a fost dl profesor Babeș.

Dl prof. Babeș a făcut Academiei Române, în sesiunea trecută, o interesantă comunicare cu privire la starea sanitară a României și cu acest prilej, d-sa s'a declarat pentru crearea unui minister al sănătății publice. La această ședință a asistat și dl I. I. C. Brătianu, ministrul de interne. Venind dl profesor dr. I. Cantacuzino în capul direcțiunii sanitare, d-sa a făcut multe inspecțiuni prin țară și s'a arătat foarte nemulțumit de starea sanitară a țării.

D-sa a propus să reorganizeze serviciul sanitar și la toamnă, guvernul va depune pe biurul Camerelor un proiect de lege pentru crearea unui minister al sănătății publice.

„L'Independance Roumaine“ desminte, însă, foarte categoric aceste zvonuri, declarând că sunt lipsite de orice teme.

Agricultorii României.

Dl M. L. Colescu, din ministerul domeniilor a publicat o interesantă statistică asupra stării agricultorilor din România. Numărul lor e de 4329.

Dintre aceștia numai 1980 (adecă 45.7 procente) posed mașini agricole mănate de vapori. Dintre 2246 de fermieri numai 896 (39.8 pr.) posed mașini.

În județele Dolj, Teleorman, Ilfov și Romanai sunt cele mai multe mașini. În 2208 comune imblătirea grâului se face și astăzi cu mâna.

Expulzări de socialiști.

Guvernul Român în vremile din urmă a hotărât expulzarea mai multor streini, pe cari îi ținea da primejdioși pentru pacea internă. Cu prilejul unei astfel de expulzări, s'a petrecut la gara de nord din București o demonstrație zgomotoasă. Iată după „V. naț.“ cum s'au petrecut lucrurile:

Intre expulzările hotărâte și aceea a lui Vasile Anagnoste, cismar de meserie și membru al cercului „România Muncitoare“.

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“

Alte vremuri.

(Urmare.)

Scurt, nu tocmai gras, pleșuv cât putea acoperi o pălărie mucedă aproape, ce i să lăsa adânc pe urechi, cu barba lui Cuza — ținea mult la D-nul Țărilor-Unite — bătând în cenușiu, îmbrăcat într'un suman verziu, tăit la spate ca surtucurile franțuzești, pantaloni cu șireturi late de-alungul cusăturii, băgați în cisme cu scoarțe tari și vecinic lustruite, cu o căutătură afară din cale mohorâtă și prea de tot porunci-toare.

Tușia o tuse silită ori decâte-ori vrea să amenințe pe cineva cu răutatea sa.

Fusese mai înainte vreme aprodul judecătorei.

Ajunsese nu cu multă cunoștință de slovă să se priciapă într'ale legilor și să devină încetul cu încetul, un meșter iscusit în grai și în chibzuire ori ae căteori legea făcea câte un înconjur al vr'unei trebi sau al alteia, ori vorbea în doi peri, ori tăcea cu totul asupra lor.

Judecătorul însuși — un burlac cam cheliiu — înțelesese, de cu vreme destoinicia aprodului său și după ce acesta s'a însurat mai în toamna vieții — copt, cum zicea el, — luându-și în căsnicie o soață cum e fraga de fragedă și de frumoasă pe placul amândurora, s'a hotărât a băga zvon la divan pentru întărirea lui Gavrilă ca apărător pe lângă judecătoria din Târg.

Nu după multă vreme a primit zăpădul cu pecetia și iscăliturile oblăduirii, în care cu mult teme să hotărâse înzestrarea aprodului cu puteri de apărare, iar ziua când i s'a înmănat acest zăpădul a fost o adevărată sărbătoare.

Dupa un prânz bogat, unde judecătorul a ținut să aibă la masă atât pe cuconul Gavrilă cât și pe cuconița Joițicuța, cu lacrimile în ochi și cu hârtia Divanului în mână, a rostit următoarele cuvinte.

Cucoane Gavrilă!

„Vai de mine d-nule jude“ observă femeia mirată, „de ce-l făcuși Cucoane?“

„Cucoane Gavrilă și de loc mai puțin și... Cucoană Joițicuto... da cucoană Joițicuto sărut mâna... da, sărut mâna“

... — și luând mâna țâțicuței Joițica de până acum, i-o umplu cu sărutări pe tot dosul.

„D-nule jude!“ Să mirara amândoi soții deodată.

„Cucoane Gavrilă!“ Continuă judecătorul, „ce ai fost eri nu mai ești astăzi și ce ești astăzi n'ai fost eri! Inalta Oblăduire cu acest zăpădul și-a trimis prin mine multă cinste și onoare spre fericirea țării și întărirea neamului. Fie-că Inalta Oblăduire să nu să însele în așteptările D-sale“...

Plângea cuconul Gavrilă, plângea cucoana Joițica, ear în șiroiul lor de lacrimi s'au pierdut și doi picuri storși din ochii d-lui Jude, curați și limpezi, ca două picături de spumă de drojdie.

De aci înainte lucrurile cam luaseră o nouă întorsătură. Gavrilă din bun și prietenos să făcuse deodată dârj, îndărătnic și pretențios lucru mare.

Il supăra mult, cum de prostimea nu poate lua aminte că aprod și apărător nu-i tot una și că „nea Gavrilă“ nu să mai potrivește cu fața lui schimbată de acum.

Mulți țineau încă la obiceiul vechiu și-

Tovarășii lui socialiști aflând că va fi trimis la gară pentru ca să fie pornit spre Predeal, s'au dus încă de dimineață la gară.

Aci se afla dl prim procuror Schina care însoțise pe dl procuror general ce pleca în străinătate.

D-sa, văzând atitudinea agresivă a acelor lucrători, a ordonat comisarului gărei să a-resteze pe cei mai îndărătnici.

Lucrătorii atunci au preferat înjurii la adresa autorităților.

S'au făcut mai multe arestări.

În timpul când dl prim-procuror dresa cuvenitele acte, intră în localul comisarului I. C. Frimu, un alt membru al Cercului „România Muncitoare“ și într'un mod provocător întreabă pe dl Schina de ce i-a arestat tovarășii.

Ca răspuns, dl prim-procuror ordonă a-restarea dlui Frimu.

Arestații au fost duși la parchet apoi la tribunal, care a confirmat mandatele lor de arestare.

Frimu e dat judecăței pentru ultragiu adus unui magistrat în exercițiul funcției, iar ceilalți pentru rebeliune.

Instrucția fiind aproape terminată, procesul se va judeca în curând.“

Alegerea dela Beiuș.

Candidatul
patruzeceșioptist.

Patruzece și optiștii din Beiuș, care va să zică Bători cu câțiva tovarăși ai săi l'au candidat „oficios“ pe directorul de bancă Klein Kardos, pe care, pe semne, îl candidaseră „neoficios“ în Budapesta.

„Mandatul din Beiuș a fost vândut în senzul verbal al cuvântului. Nu se știe, cine sunt implicați în acest târg; dar cetățenii din Beiuș, revoltați, vor da de urma lor. *Despre un lucru poate să fie convins partidul independent: Beiușul va alege deputat naționalist în persoana lui Vasilie Lăcaciucă.*“

„Fericiți, noi Beiușenii. Putem să durm m

liniștiți. Avem deja candidat, Kardos Árpád, ale cărui merite, toate, se leagă de administrația unei bănci din Ferenczváros...“

„Cine a fost vre-odată în cercul Beiușului, va ști că nu există aici un partid patruzeceșioptist. Sunt țărani români și sunt câteva sute de inteligenți, dar aceștia nu sunt organizați în partide. Partidul patruzeceșioptist se reduce la acei trei oameni, cari au umblat pe la Budapesta în chestia candidărei, ori și mai corect la Bători, care poartă titlul de președinte de partid — fără partid.“

„Marția trecută Barta a umblat pe la Beiuș, în secret. A sosit înainte de amiază la ora 11 și a plecat după amiază la 2 și jumătate. A fost în gazdă la Bători și numai cu dânsul a vorbit. Atunci s'a făcut înțelegerea, că partidul patruzeceșioptist va face candidarea în Budapesta și că va fi candidat Kardos Árpád. Am fi curioși să știm, pentru ce a trebuit să se săvârșească în Budapesta acest act comic? Ni-ar plăcea mult dacă Barta Ferencz ori Hentaller Lajos, ori chiar Bători Zoltán ar da un răspuns la această întrebare.“

„De altminteria aici în cerc e convingerea că târguiala și vinderea cercului s'a săvârșit Marți. Cu ce condiții? Nu putem ști. Dar cunoaștem motivele târguiei; Știm că Hentaller Lajos are referințe, „plăcute“ și foarte frecvente cu băncuța din Ferenczváros; iar Barta Ferencz a fost până în timpul cel din urmă avocatul acelei bănci. Altfel, cum ar fi putut să le dea prin gând — Kardos Árpád?...“

Această fotografie a „patruzeceșioptiștilor“ din Beiuș și a candidatului lor nu o facem noi. O face un Maghiar din Beiuș, disgustat. Noi o reproducem după „Budapesti Napló“ unde a apărut.

Din partea noastră, pe temeiul informațiilor, pe cari le avem de aici din Bpesta, putem să confirmăm presupunerile corespondentului din Beiuș al ziarului „Budapesti Napló“.

Dar se cuvine să le și complectăm. De ce a trebuit să candideze tocmai acel Kardos

Klein, de care nu sunt încântați nici Maghiarii din cerc?

De când cu deputăția lui Bartha, întreg partidul patruzeceșioptist din Bihor — zic Bători și iar Bători, și încă unul doi pe lângă el — au ajuns în buzunarele băncii din Ferencz-Város, care li-a deschis un credit destul de însemnat.

Chiar fișpanul Glatz Antal figurează în registrele băncii din Ferencz-Város cu sumulța de 44.000 coroane!

Totul se explică astfel.

Încă o privire la banca
lui Kardos.

Președinte: Kardos Lipót, Director executiv: Kardos Árpád, Membri în direcțiune: Kardos Géza, Kardos Zoltán, membru în comitetul de supraveghere: Kardos Dezső... Ajunge?

Tot după doi de al de Kardos mai vine și câte un Vécsei, pe semne tot dintr'o familie cu Kardos. Bine înțeles, că familia Kardos face ce vrea cu banca.

*

Până în acest moment nu avem dela Beiuș nici o informație despre primirea ce i-s'a făcut părintelui Lucaciucă, care era așteptat să sosească ieri, Joi, la Beiuș. Presupunem, cu toate aceste, că ni s'a scris din Beiuș.

Uneltiri împotriva sufragiului universal.

— În atențiunea alegătorilor cercului
Beiuș. —

Abia mai sunt 7 săptămâni până la deschiderea sesiunii de toamnă, când guvernul — conform promisiunii sale — va avea să prezinte Camerelor proiectul despre sufragiul universal, — și în momentul din urmă încep a circula zvonurile cele mai contradictorii.

Până la interviewul de alaltăieri ce l'a acordat contele Apponyi unui redactor dela „P. Lloyd“, se credea, că proiectul acesta se va prezenta Camerelor încă în toamna aceasta.

zicea „nea Gavrilă“ supărându-l în modul acesta, de pare că-i picau ceară arsă pe piele:

„Nea e tat'to“, le zicea el înflăcărat de ciudă, eu sânt cucoane, boule, cucoane Gavrilă cu zapis dela Divan, înțelegi tu?

Să obiciniuște lumea cu trăznetele și fulgerile, apoi cu mânia cuconului Gavrilă! S'a greșit odată, de două ori, a treia oară i s'a dat cinstea cuvenită mai cu vrerea, mai și de nevoie, căci ce n'aduce vorba dulce!

Cuconește-l de trei patru ori, nu-l scoate din cucoane numai să-ți facă treabă.

A mers la ieceput cât a mers cu cucoane dar vorba nu te satură nici nu te îmbracă, până acu cucoane, de acu cu plocoane și a început a săra pricinile de usturau.

În fiecare Joi, când era și ziua judecăților, eșia în curte, unde își aștepta părțile.

Veniau țărani cu găini, cu porci în dar pentru tot felul de pricini, Gavrilă-i lua în seamă, trimitea, jumătate prin cucoana Joițica d-lui Jude, iar când darul era stinger i-l trimitea întreg, numai banii nu-i

împărăția omenește; prea erau frumoși și luctori galbenii pentru a-i înstrăina și a să lipsi de ei.

Intr'o Joi iată că intră pe poartă cu mulță sfială un țaran cu totul abătut.

Sărutăm mâna cu... cu...

„Cucoane Gavrilă!“ ajută apărătorul pe țaran.

„Ce e?“ întrebă el cu glasul apăsător.

„Să fie cu iertare cucoane, mare nenorocire mi-a venit pe cap... uite așa și așa“, și i-a povestit toată întâmplarea cu măgarul.

„Cinci galbeni ai? întrebă hotărât Gavrilă, „dacă ai atâta te scap, dacă nu înfunzi ocele, vai de capul t'u“.

Bietului Precup îi se îmuiaseră picioarele și i se împietrise inima.

„Cinci galbeni!“ oftă el strângându-și îngrozit capul între palme.

Ce era să facă, a scos banii, i-a numărat odată în palma lui și a doua oară în r'a lui Gavrilă, i-a mai zis încă odată sărutăm mâna cucoane cu privirea plină de rugămintă și a eșit după îndemnul celui, ce trebuia să facă astăzi minuni, scăpându-l

din ghiara ocnelor, să meargă la locul sfătuirii.

Aici lume multă cu tot felul de pricini și năcazuri, unii să sfădeau, alții suduiau, alții își blăstămau soarta, era într'adevăr un fel de colț de iad.

În sfârșit să sună clopotul, să face o adâncă liniște și toată ceata împetricinaților e mânăta în grădină.

La umbra unui nuc, pe o laviță de lemn sta lungit judele, un om roșovan cu capul ca o căpățână de varză roșie, într'o cămașă lungă de noapte cu ciorapi albi și cu papuci cusuți cu fir și cu fluturei.

Înainte lui, pe masa acoperită cu o pânză albă încheiată cu rețe măiestrit lucrate de cucoana Joițicuța era un turn de hârtii, iar în față neatinsă și îngrijită sta crucea jurămintelor.

Judecătorul luă a lene una din hârtii, o întoarse, o suci și după ce-i văzu cuprinsul, strigă cu glas molatec:

„Precup Iscoadă dela Ologeni!“

„Aci!“ răspunse cuconul Gavrilă făcându-și loc printre mulțime și trăgând după el pe împetricinat.

Apoi examinându-l cu ochii pe vreme ce

Aceasta o declarase ministrul de interne; aceasta o scriseră toate ziarle oficiale și ne-oficiale; vice-președintele Camerei Năvay întărise în darea sa de seamă acest lucru, „Egyelértés“ publicase chiar și principiile de cari va fi condus noul proiect și numai contele Apponyi și-a exprimat temerea, că proiectul acesta nu se va putea prezenta Camerelor în sesiunea de toamnă, li-se va prezenta, însă, cu siguranță în sesiunea de primăvară.

Eri, apoi, a apărut în toate ziarle un comunicat care modifică aceste declarații. Se zice anume în acest comunicat, dat de „Keleti Értésítő“ :

„Din izvor de absolută încredere aflăm, că ministrul de interne contele Andrassy va prezenta proiectul de lege despre sufragiul universal care e gata deja în liniamente generale — unei anchete alcătuite din bărbați specialiști distinși și-l va trimite și tuturor congregațiilor pentru-ca și aceste să se declare în chestia lui. Textul definitiv al proiectului se va stabili numai după aceasta, luându-se în considerare și opinia anchetei și a congregațiilor. Guvernul prin urmare, *chiar și în cazul cel mai favorabil nu va putea prezenta Camerelor proiectul decât la primăvară.* Discuția proiectului ar fi să se înceapă în luna Maiu, dar e mai probabil, că numai la toamnă se va intra în discuția lui; așa încât se poate prevedea, că alegerile pe baza noului drept electoral numai în primăvara anului 1909 vor putea avea loc“.

E vorba dară de o nouă amânare *ad graecas calendas* al proiectului. De optsprezece luni de când e la putere coaliția, n'a avut vreme decât să lucreze acest proiect „în liniamente generale“, când singura ei misiune a fost și este introducerea sufragiului universal.

Perfidia și rea credința guvernului coaliționist nu mai are margini. În mod sfruntat

și calcă angajamentele luate și-și desminte făgăduințele sfinte făcute țării ani îndelungați. Nu înfrângerea sistemului păcătos al guvernelor liberale a fost țânta acestor partide întovărășite, ci alungarea liberalilor dela oala cu carne, ca locul lor să-l ocupe flămânzii cari patruzeci de ani au făcut opoziție „națională“.

Contele Andrassy a petrecut eri și alaltăeri în capitală; organul inspirat de el, „Magyar Hirlap“, ar fi avut prilej să se informeze despre intențiunile ministrului de interne și să desminte zvonurile aceste alarmante. „M. Hirlap“ nu pomenește însă nici cu un cuvântel de acest comunicat și prin tăcerea sa confirmă exactitatea lui.

În schimb, în articol de fond se ocupă cu declarațiile energice făcute la Vinț din partea deputatului nostru dl Dr. Iuliu Maniu și — amenință și pervertește. Încearcă să prezinte lupta anunțată ca îndreptată împotriva integrității statului și-și pune nădejdea în curentul „muncii naționale“, care — să încerce numai valahii! — „ii va arunca la malul neputinții și a disconsiderării, precum trupul pornit spre însănătoșare aruncă din sine țandăra!“

Debordanți de făgăduinți frumoase până a ajunge la putere, fivărășia coaliționistă, ajunsă la putere, îi amenință pe cei ce-o somează să le împlinescă.

Alegători români ai cercului Beiuș, cari în curând veți avea să vă dați votul pentru un deputat, aduceți-vă aminte de toate făgăduințele mincinoase ale acestor partide la come de putere și dați-le răspunsul ce-l merită minciuna și rea credința — și votați pentru candidatul nostru Dr. Vasile Lucaciu.

bietului țaran îi era sufletul pe sfârșite, îi citi cu glas tare și respicat păra.

„Ce-ai de spus, Iscoadă?“ întrebă el lungindu-se din nou pe laviță cu hârtia în mână.

„D-nule judecător, încep Gavriliță după ce tuși de două ori, aveți în vedere că nenorocitul ăsta e tată de copii și micșorați-i pe cât se poate pedeapsa.

Judecătorul întoarce capul, căscă cât putu ochii lui mici, vrând pare-că să scormoniască cu privirea, inima apărătorului.

„Tată de copii!“ repetă Gavriliță întelegându-l și arătându-i despicate două degete dela mâna dreaptă.

„Cam greu Gavriliță“, îi răspunde judecătorul ridicând patru degete dela mână, „uite cum glăsuiește legea“. Și luând o carte groasă o deschise fără multă zăbavă și citi :

„Tot acela care să atinge de vita altuia cu gând rău de a i-o pustii, va fi pus la gloabă în bani, ori la închisoare după greutatea faptului“.

Și apoi urmă repede: „iar acela care va unge cu săpun pe dinți vita deaproapelui său, va fi pedepsit pentru boi, cai și alte vite cornute cu temniță dela zece până la cincisprezece ani, iar pentru măgari dela cinci până la zece ani!“

„Vai de sufletul meu și-al copiilor mei!“ ofta țaranul.

„Nu e vinovat nenorocitul ăsta d-le ju-

decător“, reluă apărătorul, ridicând trei degete, „ușurați-i pedeapsa vai de capul lui“.

„Nu să poate Gavriliță, lasă să-și ispășiască păcatul nenorocitu, să se învețe minte!“

S'au mai zbatut ei așa o vreme, judele cerând patru galbeni, iar apărătorul neputându-i da decât trei și numai după ce i-a arătat limpede că a luat cu totul cinci galbeni, — atunci numai au căzut la învoială, dând drumul bietului țaran pe care l-au fiert cu vorba ca într'un cazan cu apă.

Cucoana Joițica era foarte mulțumită de împărțiala făcută cu toate că cuconul Gavriliță se arăta cam ursuz, dânsa i-a dus cei trei galbeni d-lui Jude și venind acasă, aprinsă-n obraz, ca dogorită de flăcări, n'a putut să nu ofteze ținându-și pieptul cu amândouă mâinile: »ce om bun să-răcul!“

Pe un colnic, ce se abătea din drumul mare spre Ologeni, Precup Iscoadă înainta obosit, rugând cerul să-l scape de judecăți, iar pe altă culme, părintele Achim îndemna calul lovindu-l cu căpăstrul pe o parte și pe alta să ajungă mai repede acasă, cântând pe un glas ce nu semăna cu-acela al sfintei leturghii:

Ia dă-ți fata după mine
Părinte Achime!...

George Stoica.

Câteva reflexiuni asupra articolelor „Din dieceza lui Szabó Iános“.

II.

Iacă am descris — încât mi s'a dat să le cunosc cele trei persoane, de cari e vorba. Acum să trec la celelalte chestii.

Între profesor și discipul după legile didactice trebuie să existe o reciprocitate, o simpatie. Profesorul — ori fie directorul — însă nu poate câștiga aceasta simpatie nici prin nedisciplină, nici prin vânare de popularitate pe alte căi neiertate, ci trebuie lotdeauna să fie păzitorul ordinii, disciplinei și moralității, din cari nu poate să cedeze nici o cirtă, chiar de ar și observa nemulțămirea și rezenzul discipulilor.

Constat însă, că în contra lui dr. Fabian s'a pornit o goană din ură personală, pentru-că a stat în cale și a împedecat să ajungă institutul pe calea imoralității, la care elevi nedisciplinați de un profesor voiau să-l tragă și pentru-că a voit să ferească acești elevi fiitori părinți ai odrazlelor tinere de învățături infecte și anticreștinești ce începeau să încolțască deja...

Acum cei „23“ domni diplomați „ca dascăli cu pricepere“, deși poate cam prea îngrabă câștigată, lipsindu-le praxa și experiența se nemulțămesc cu ținuta directorului dr. Fabian. Poftească și iscălească cu toții! Eu le garantez, că ura, sau prigonirea directorului Fabian nu-i va altera nicidecum pentru sinceritatea asta a lor!

Zice „Din sufletul celor 23 — unul“, că n'au avut societate literară, că li se spunea — de sigur tot Fabian le-a spus — că societățile acestea-s primejdioase, muzica și corul deasemenea erau primejdioase. Cu privință la societate m'am informat, că dr. Fabian nici decât nu le-a interzis categorice s'o formeze, ci le-a spus, că încă nu e timpul potrivit, încă se află numai la un început, încă sunt mulți — așa zicând — numai cu pregătiri foarte primitive, că aceștia nu știu da un răspuns de doamne ajută, că prin urmare nu vor produce nici un sporiu. A fost dator să le dea astfel de sfaturi potrivite.

Cor și muzică, studiu prescris pentru toți elevii, da pricep, cum le-a spus, că vor fi primejdioase. Așa, dacă nu vor ținea cont și de ceva reguli de disciplină și moralitate și vor da anză streinilor de a face reproșuri directorului și corpului profesoral pentru cele săvârșite de dânșii cu ocaziunea probelor.

Prietinul lui dr. Fabian — după cum se zice — profesorul Péter de odinioară — nu voiesc să trec la personalități nici față de dânșul, deci nu răscolese afacerea lui neplăcută — nici decât n'a observat ceva prietinie din partea directorului, când îi era cauza în pertractare, ci ținuta lui dr. Fabian a fost obiectivă, corectă și imparțială: o mărturisește corpul profesoral și o vor fi știind și elevii.

Despre reflexiunea trimisă Luptei de dr. Fabian și timbrată de Onorata Redacțiune așa de aspru, nu-mi spun părerile; „Unirea“ o-a reproduș! stă la dispoziția și judecata tuturor.

Absurditatea aserțiunei păcătoase, ce vi o a comunicat corespondentul și o-a atribuit lui Fabian, fiind desmintită de dr. Nicoară, cel mai competent la aceasta — nu o amintesc mai pe larg.

„Oamenii puși în fruntea ei (diecezei) își bat joc de mizeria elevilor. Își bat joc de ei în fața servitorilor, punându-i să spele vasele, lucru pentru care seminarul are ajutor dela stat“ și toate cele ce urmează în aliniatul prim din numărul 162 mărturisesc și afirm — ce e știut dealtcum de toți — că nici de cât nu se pot referi și imputa lui Fabian, deci nu mă ocup de ele.

Că pentru ce ar fi silit dr. Nicoară să nege declarația atribuită lui dr. Fabian, n'o pricep. Întru nimic nu atârână de dânșul, nu e profesor ordinar al institutului, ci de bună

voie mă suplinește pe mine până la complectarea studiilor. De altcum m'am convins că să-și atârne, ceea ce i s'a comunicat odată, nici când nu o ar nega. Nu voi să reflectez mai departe, poate m'am estins prea pe larg, dar totuși mă doare, când un fost elev (dacă aieva e elev, sau a fost elev) s'a convins, că directorul Fabian e „plin de ură față de ce e al nostru“ și îi e „drag din cale afară ceea ce e străin“ și că e în stare să jertfească un institut pentru un scaun episcopesc. Eu nu știu unde se fabrică toate aceste. Doar Fabian va fi umblând pe la inspector, com te suprem, ministrul de interne și instrucțiune publică, ori cum se face corteșirea aceea pentru episcopie? Ar fi desigur un lucru laudabil și nu-ar folosi mult oricare domn din cei „23“, cari ne-ar putea dovedi toate aceste. Ar avea mari merite, că ne-a arătat cu degetul dușmanul din sângele nostru! Dar poftim și dovediți damnilor „23“.

Dar să sfârșesc. Ce e cauza de chiar elevii din anul acesta au început lucruri de aceste. Lucruri mizerabile au fost în trecut, când niște dascăli puși de profesori se foloseau de elevi ca de servitori și dacă se îmbrăcau în niște zdrențe mai bune erau batjocoriți și prigoniți — și atunci n'au știut să spună adevărul?!

Acuma, când un director voește să susțină nimbul de moralitate al institutului și nu le dă răgaz să se dejosască și să se facă de rușinea străinilor, când voește ca ordinea și disciplina să domnească în institut — ei instigați de altul vin să împoaste în directorul-preot? Pună-și mâna pe piept și iscălească fiecare din „23“, că pentru aceea au publicat cele publicate, pentru-că-i tristul adevăr, pentru că-i doare, că nu au fost puși de nime la cale să înceapă a defaima onoarea și bunul nume al directorului?!

Atâtea institute sunt în țară, dar cazuri de aceste nu se întâmplă. Ce-ar fi, când absolenții oricărui institut ar putea să blameze pe un director, ori profesor prin coloanele ziarelor, pentrucă nu le-a convenit: a fost strict și mai presus de toate a pretins dela dânsii ordine, disciplină și moralitate? Ar urma o anarhie formală și între păreții institutelor. Domnii învățători diplomați „23“ la număr vor avea de a îndeplini în viață atâtea datorințe impuse de lege și de legea legilor de: conștiință, nu cumva „sufletul“ să le fie tras la răspundere de judecătorii judecătorilor odinioară și de tribunalul neamului din care fac parte; precum unele puncte negre și rătăcite dintre colegii celor „23“ domni primind „panem et circenses“ mai în abundență au și început să deie signalul decădینții naționale, despre ce și „Lupta“ a fost informată.

Iar conștiința lui dr. Fabian, sunt convins și pot fi siguri și cei „23“ nu va fi neliniștită nici de mustrarea proprie, nici de vreun alt tribunal pentru cele săvârșite de dânsul.

„Ficțiuni și animozități, laude deșerte și fapte purcese numai din egoism, n'au dus și nu vor duce nici când la izbândă nici un lucru, cu atât mai vartos înflorirea unui institut, care luptă cu mii și mii de greutate și neajunsuri“ — zic și eu cu dr. Nicoară dimpreună.

Aș voi — D-zeu îmi știe mențiunea — ca cu aceste orduri să fac să se uite animozitățile și personalitățile, aș voi, ca pas de pas, cu puteri unite și nu sfășiindu-ne și blamându-ne noi pe noi, nu dușmănindu-ne și mai presus de toate bazându-ne totdeauna pe adevăr, să se uite cele trecute și să vie unul din cei „23“, ori vie cu toții și zică: suntem tineri, numai azi am părăsit băncile școlii, nu ne mai mândrim cu judecățile și cu „sfaturile“ noastre, nu le mai impunem la alții, cari ei ne-au sfătuit, ci ajunși în viață dimpreună cu preoții directori de școale, cari s'au crescut tot în același oraș, vom lumina poporul spre fericirea lui și a patriei și vom privi cu mândrie și asculta cu dragoste de mai marii noștri, până ce vreau, și ne învăță aceea,

ce inima ne dorește și D-zeu ne impune. Dar zizanie nu vom vâra între frați. Dr.-ului Fabian îi va fi destulă mângâierea și satisfacerea aceasta, iar eu voi fi așa de fericit, că am făcut capăt unei certe neiertate între frați, unei erumperi provenite din patimi.

D-zeu ne-ajute!

Eugen Széles,
teolog abs. și cand. de prof.

Cronica externă.

Intrevederea dela Ischl.

La 15 c. a sosit conform programului la Ischl regele Angliei pentru a face monarhului nostru o vizită.

La 10 ore 50 min. trenul sosi cu augustul oaspe în gara din Gmunden, unde Majestatea Sa Francisc Iosif I. așteptase cu suita sa sosirea regelui Eduard VII.

Când trenul intră în gară, regele Eduard VII apărură la geam salutând militărește pe împăratul-rege. Apoi se dete jos din tren și porni drept spre monarhul nostru, cu care se îmbrățișă și sărută.

Primirea a fost extraordinar de cordială.

După asta ambii monarhi au urcat trenul pentru Ischl, unde au sosit la 11 ore 47 min. a. m.

La gară un public imens aștepta sosirea trenului în gară. Dela gară până la hotelul Elisabeta, unde este încvartirat regele oaspe, mulțimea aclama însuflețit și frenetic pe monarhi.

La 1 și un sfert în villa împărătească s'a servit un dejun la care a luat parte arhiducele Francisc Salvator, arhiducesa Maria Valeria și Elisabeta Francisa, principesa Gisela, prințul Leopold etc.

La 4 ore d. a. regele Eduard a plecat dimpreună cu monarhul nostru la plimbare cu trăsura, cu care ocaziune publicul forma spalier de ambele părți ale st.ăzilor pe unde trecea trăsura regală, și aclama entusiast pe monarhi.

La 7 ceasuri seara s'a dat în onoarea înaltului oaspe în teatrul din Ischl o reprezentațiune de gală, iar la 8 a avut loc masa festivă, la care au luat parte 34 de persoane. Seara orașul a fost splendid iluminat.

Intrevederea aceasta dintre regele Eduard și monarhul nostru are caracter politic, după cum anunță „Neues Wiener Tageblatt“ din Viena. Partea politică a constituit-o chestia macedoneană și cea marocană. Cu privire la chestia macedoneană regele Eduard este pentru executarea programului dela Mürzsteg și mai ales pentru introducerea reformei justiției. Iar referitor la chestia marocană Anglia aprobă măsurile luate de Franța și Spania pentru a restabili liniștea în Maroc.

Referitor la întrevederea dela Ischl „Berliner Tageblatt“ din Berlin scrie în numărul său din urmă între altele și următoarele: „Personagii bine informate au declarat, că la Ischl se va discuta mai ales chestia balcanică pentru a pregăti în felul acesta calea ținerii conferenței marilor puteri în scopul regulării acestei chestii arzătoare.

Se afirmă că ministrul de externe br. Aehrenthal s'a opus unei astfel de conferențe.

Baronul Aerenthal consideră de a fi mai oportun ca realizarea reformelor cuprinse în programul dela Mürzsteg să fie a încredință marilor puteri, decât ca chestia aceasta atât de delicată să fie dusă înaintea areopagului european, prin ceea-ce s'ar putea da naștere la izbucnirea unei noi revolte în Macedonia. Ziarul constată, că atitudinea Angliei în chestia aceasta va putea da o soluțiune favorabilă încurcătorei politice din Macedonia.

Intrevederea dela Wilhelmshöhe.

Nainte de a pleca regele Eduard dela Wilhelmshöhe, unde se întâlnise cu împăratul Germaniei, a avut loc o masă festivă în o-

noarea regelui. Cu ocaziunea aceasta împăratul Wilhelm a mulțumit regelui pentru sentimentele sale, ce le nutrește pentru dinastia de Hohenzollern, și exprimându-și nădejdea că relațiunile amicale dintre ambele popoară se vor păstra și pe viitor tot așa ca și până acuma.

Regele Eduard a mulțumit împăratului cu cuvinte prietenești pentru primirea sa dorind ca relațiunile de până aci dintre ambele popoară să rămână aceleași. La urmă regele dorește să poată avea parte de fericirea de a saluta în scută vreme în Anglia pe împărat ca oaspe.

Cum stăm în Macedonia?

Iată o întrebare, pe care și-o pun mulți astăzi și la care ne-ar fi foarte greu să putem răspunde în mod favorabil.

Incontestabil, că după atâtea dezastre, românismul în Macedonia s'a resimțit foarte mult.

Sutele de victime sacrificate pe altarul redeșteptării naționale, avaturile și comunele românești căzute pradă bandiților trimiși din Grecia, dacă au avut pe de-o parte darul de-a întări în mulți sentimentul național, dar nu e mai puțin adevărat, că ne-au cauzat și un mare rău și anume: au săpat un abis puternic între românii naționaliști și cei cu sentimente grecești și au introdus groaza în foarte mulți, cari, deși văd că dreptatea este cu noi, totuși, având în vedere persecuțiile și neajunsurile, pe cari ceilalți frați ai lor le îndură, nu îndrăznesc să-și manifeste sentimentele și dragostea ce au pentru cauza noastră națională.

Primul lucru deci, ce trebuie făcut în Macedonia, este, de a înlătura teroarea exercitată de antartzii și comitetele grecești.

Paralel cu aceasta trebuie făcut ceva pentru ca să înlăturăm caracterul nestatornic și efemer, pe care până acum l'a avut în multe părți propaganda noastră. Trebuie făcut totul, pentru ca să putem căpăta încrederea poporului și să se convingă, că chestiunea națională, nu este ceva temporal, provizoriu, trecător, cum îi spun agenții grecismului, ci este un ce statornic, perpetuu, care-i va fi folositor, și de pe urma căruia nu poate avea nici cea mai mică pagubă.

În afară de acestea poporul nostru trebuie lămurit și convins, ca să-și ia orice speranță de liberare de sub jugul turcesc din partea Greciei. Tocmai punctul acesta trebuie dezvoltat și lămurit cu argumente puternice, ca să se convingă, că o schimbare de dominațiune este imposibilă și că chiar dacă să o face odată și odată, ea nu va putea fi de cât în sensul: ca drepturile tuturor popoarelor conlocuitoare în acele părți să fie respectate deopotrivă.

În același timp nu trebuie neglijată și prăpastia economică către care merge cu pași gigantici elementul aromânesc.

Vechile ocupații ale aromânilor au decăzut astăzi cu desăvârșire, starea lor economică s'a ruinat, cauzând astfel și o deplasare considerabilă.

Așa, de unde până mai eri cea mai mare parte din elementul românesc din Turcia era retras în munți, ocupația lor principală fiind creșterea vitelor și cărașia, astăzi fie din cauza împrejurărilor turburi, fie din cauza modernizării mijloacelor de comunicațiune, aceste prime ocupațiuni ale lor au decăzut aproape cu desăvârșire, iar o mare

parte din ei au fost constrânși să se stabilească prin orașe și târguri sau să emigreze în alte țări, unde s'au dat comerțului.

Industria lor casnică deasemenea decade din zi în zi.

Răul cel mai mare cauzat elementului nostru tocmai din cauza acestei deplasări este, că la orașe el a căzut în ghiarele propagandei și culturii grecești, care i-au alterat conștiința și l'au silit să se instruiască la școlile grecești, cele românești, lipsite cu desăvârșire, sau funcționând numai de formă, fără să caute a se acomoda mediului și necesităților locale și temporale.

Nu e vorba, că la îndepărtarea poporului de școlile române a contribuit în mare parte și clerul fanariot, precum și zăbava, târăgăneala ce se face pentru rezolvirea chestiunii bisericești.

Așa fiind, trebuie să mărturisim, că în Macedonia până astăzi cea mai mare parte din popor stă departe de școala și biserica română, că pericolul influenței grecești din cauza deplasării elementului nostru crește pe zi ce trece și că o nouă îndrumare după necesitățile moderne și locale, trebuie dată școlii române.

Cu un cuvânt totul trebuie început d'acapo.

Aceasta este situația lucrurilor și orice alterare a adevărului, nu ne poate fi de cât păgubitoare.

„Rom. dela Pind.“

Intimpinări și reflexiuni.

La corespondența despre adunarea desp. Ludoș al Asociației și petrecerea din Iclânzel („Un scurt raport“, „Lupta“ nrul 166), dl Romul S. Orbeanu, preot și președintele despărțământului, ne trimite un răspuns lung, din care extragem următoarele:

„Comitetul și președintele despărțământului și-au făcut datoria. Eu însumi am curțierat toate cele 36 comune din cerc, prin ploaie și tină, și am muncit cât s'au putut pentru câștigarea de membrii. Indiferența și nepăsarea românilor din aceste părți nu ni se poate atribui nici mie, nici comitetului.

„Adunarea s'a deschis mai târziu, nu la ora fixată, fiindcă prezidiul a fost avizat că mai sosesc și cu trenul dela 4 și jumătate ore oaspeți, și pe aceștia.

„Discursul de deschidere a fost ascultat cu luare aminte. Zgomot nu era decât în afară de curtea școlii, în care nu putuse să intre tot poporul. Că poporul din Iclânzel știe ce scopuri urmărește Asociația, dovadă e frumoasa școală cu două sale mari de învățământ și patru învățători; frumoasele case parohiale; cu toate ornamentele necesare. Poporul n'a fost comandat la adunare, ci a venit de bună voie“.

Despre programul concertului și al petrecerii dl Orbeanu susține că n'a fost mizerabil, fiindcă un strein a zis: „Ezzel a programmal fel lehelett volna lépni akármely nagy városban“. (Corespondentul nostru afirmase că nu s'a cântat nimic românește și dl Orbeanu nu ne dovedește contrarul. (Red. „Lupta“).

„E drept că am provocat pe cei asistenți să-și plătiască taxele de intrare, dar am făcut-o fiindcă în loc de 5—600 coroane, la începerea concertului nu se plătiase nici 25—30 coroane“.

(Fiind răspunsul peste măsură de lung, nu l-am putut da în întregime, ci am extras numai părțile ce se refer la meritul chestiunii. Red. „Lupta“).

La corespondența noastră „Din dieceza lui Szabo János“ (nrul 162) dl Iulian Chitta, teolog și fost scriitor în cancelaria diecezană

din Gherla ne trimite un răspuns de 6 pagini mari, în care declară că afirmația corespondentului nostru că „profesorii fac corecturile ocupațiilor lângă vin și prin cei din cancelaria diecezană etc.“ nu corăspund adevărului în ce privește persoana d-sale.

(Aceasta e esența răspunsului. Ni se cere și descoperirea autorului corespondențelor. Firește, nu putem satisface acestei rugăminți. Red. „Lupta“).

ȘTIRILE ZILEI.

Vineri, 15 August 1907.

— **Z. Bârsan la Oravița.** Ni se telegrafiază din Oravița că reprezentațiile dlui Bârsan în Oravița s'au amânat pe zilele de 24, 25 și 26 August n.

— **Cununii.** Dșoara Susana Silvia Dan din Nadeșul-săsesc și dl Ioan Mărginean, absolvent de teologie, din Micăsasa, își vor serba cununia în biserica rom. din Ciugmandru, la 18 August n.

Dșoara Livia Iorgoviciu din Varadia și dl R. Stoica, absolvent de teologie, din Lugoj, își vor serba cununia în biserica gr. cat. din Varadia, Duminecă, 1 Septembrie n.

Felicitările noastre!

— **Cătră O. Dni preoți și învățători români.** Mai mulți meserieși de diferite bresle din Timișoara s'au adresat subscribului spre a-le afla băieți de pe sate, cari s'ar aplica ca învățăcei (șăgârți).

DD. preoți și învățători vor face mare serviciu cauzei noastre naționale, interesându-se a afla prin comunele lor băieți în etate de 11—14 ani, deplin sănătoși, pe care i-am putea imediat aplica la meserii.

Sunt pe la satele noastre românești mulțime de băieți, parte săraci, parte orfani, pe cari, în loc de-a-i lăsa să ajungă măturători de străde prin orașe, servitori pe la pălinăriile jidanilor sau a-i vedea pustalii, mai bine să-i dăm la meserii.

Puțină bunăvoință din partea Domnilor preoți și învățători, și am făcut mult pentru cauza noastră comună.

Rog să mi se comunice totodată că acei băieți cari ar fi aplicabili la meserii, afară de limba maternă, mai vorbesc și o altă limbă sau ba, și că știu citi și scrie sau ba.

Timișoara, Fabric, în 12 August 1907.

Emeric Andreescu, învăț. în pens. Strada Muzslay 23.

— **Termometrul și națiunile.** Aproape fiecare țară mai civilizată a inventat câte un termometru, dar puțini cititori vor fi știind că nu e țară care să folosească termometrul ei național. Termometrele mai întrebuintate sunt cele ale lui Celsius, Réaumur, Fahrenheit și Leslie. Ei bine, Franța folosește exclusiv termometrul Celsius (Suedian); Germania și Rusia termometrul Réaumur (Francez), Anglia termometrul Fahrenheit (German), iar Suedia termometrul Leslie (Englez).

— **Convenire de 10 ani în Năsăud.** În sensul legăturii colegiale din Iunie 1897 toți acei celegi, cari au depus examenul de maturitate la gimnaziul sup. fund. din Năsăud în 1896—7 sunt rugați a participa la convenirea de 10 ani, care se va ținea în Năsăud la 1 Septembrie 1907.

Rog ca cei ce voiesc a participa la această convenire să mă avizeze în timpul cel mai scurt.

Stefan Scridon, prof. gimn.

— **Reuniunea învățătorilor români din protopopiatele Aradane I—VII** își va ținea a XVII-a adunare generală ordi-

nară, Joi și Vineri, 29 și 30 August n. în sala festivă a seminarului diecezan din Arad. Cu acest prilej se vor ține și mai multe disertații și prelegeri. Dl Ioan Cosia, prof. preparandial în Arad, va ține o disertație despre „Elemente străine în limba română“.

După prima ședință va fi prânz comun în restaurantul „Frații Lang“ din strada Foray, (de persoană 2 cor. 50 fil.) — La 3 ore p. m. excursiune cu tramvaiul la fabrica de spirit a „Fraților Neuman“ și la fabrica de vagoane. La 8 ore seară, concert și petrecere de joc în Casa națională. — Cei-ce doresc a lua parte la prânzul comun și la excursiune, sunt rugați, a se anunța prezidiului cel mult până la 14 | 27 August. — Conziderând împrejurarea că aproape toți membrii Reuniunii călătoresc cu motoarele căilor ferate „Arad, Csanádi și Arad hegyaljai“, certificate cu preț redus nu s'au exoperat. — Arad, 8 August n., Iosif Moldovan, președinte, D. Popoviciu, secretar general.

— **Vapor scufundat.** Din Sulina se telegrafează că vaporul „Bosphoros“ sub pavilion grec, care venea din spre Odesa încărcat cu porumb s'a scufundat în dreptul insulei „Șerpilor“.

Vaporul s'a scufundat din cauză că a căpătat o spărtură sub linia de plutire pe unde a pătruns apa în cantitate mare inundând magaziiile de cărbuni și compartimentul mașinei.

Când s'a observat că vaporul se scufundă, echipagiul compus din 19 oameni a eșit cu bărcile pe insula Șerpilor, de unde s'a semnalat observatorului din localitate, cerându-se ajutor. De aci a plecat imediat o șalupă a comisiunii europene, care a adus tot echipagiul în oraș. N'a fost nici o victimă.

— **„Legoa școlară.“** Sub titlul acesta va apare în curând în tipografia diecezană din Arad o broșură referitoare la relațiunile de drept ale școlilor pop. elem. nesustinite de stat și la competențele învățătorilor comuni și confesionali, precum și îndrumarea ministrului de culte și instrucțiune publică referitoare la aplicarea și executarea acestei legi. Fiecare ș. din îndrumare e urmat de explicațiile necesare astfel, încât în modul cel mai clar se explică întreaga lege și îndrumare. Cartea se estinde pe 8—10 coale de tipar și apare în timpul cel mai scurt posibil. Prețul unui exemplar 2 coroane, și se capătă numai la numita tipografie. Comandele să se facă numai decât și anume cu trimiterea banilor înainte la adresa: „Tipografia diecezană în Arad“.

— **Triumful educației.** Tramvaiul e tixit de lume. Mitică, de 6 ani, șade și el pe genunchii tatălui său.

De odată intră o damă tânără. Mitică sare de pe genunchii tatălui său și salută respectuos:

— Imi dai voie să-ți ofer locul meu?

— **Cum se propagă în Ungaria religiozitatea.** Episcopul diecezei Szepes, Párvy Sándor, l'a transferat pe preotul Ladislau Mois din Lukcs în altă comună a diecezei sale, fiindcă la alegerile de deputat acest preot își dase votul pentru candidatul naționalist. Intervenirea credincioșilor a fost zadarnică. În locul lui Mois a fost numit Bartolomeu Szmizsár. Credincioșii l'au rugat să nu vină în comună căci nu-l pot considera de preotul lor. Szmizsár însă a venit și de atunci e boicotat. Credincioșii nu se mai cunună bisericește, nu-l mai chiamă pe preot nici la botez, nici la înmormântări. Jandarmeria a încercat să-i silească pe credincioși, cu forța, să meargă la biserică, dar în zadar; ei țin slujbă în cimitir. În biserică numai o singură persoană umblă — econoama noului preot!

— **Dșoara Delavrancea la Sinaia.** Dumineca trecută s'a dat în Sinaia un concert simfonic, care a rezervat publicului două surprize plăcute.

Dșoara Delavrancea, care a obținut anul

acesta premiul I. la conservatorul din Paris, a fost rugată să execute ceva în acest concert. În mod foarte grațios d-sa a executat trei bucăți. Succesul a fost imens. În repetițiile rânduri, M. S. Regina a îmbrățișat călduros pe tânăra și mult talentată artistă.

Apoi dl Enescu pe care publicul amator de concerte nu l-a auzit cântând decât din vioară, a executat mai multe bucăți pe piano, dobândind și ca pianist un mare succes.

— **Catastrofa la căile ferate.** Eri după amiază a deraiat între stațiunile Csikszereda și Mátefalva trenul de persoane ce venea dinspre Gyimes. Locomobilul și patru vagoane s'au prăbușit în șanț și s'au frânt cu desăvârșire. Mai multe persoane au fost rănite grav, una a murit. Cauzele catastrofei nu se cunosc până a um.

— **Moartea alor doi români distinși.** Doi membrii din familia Pipoșeștilor s'au stins în săptămâna trecută.

Vasilie Pipoș protopresbiter gr. or. în pensie în etate de 75 ani, a fost așezat la 9 l. c. în ripla familiară din Hondol.

Tot în ziua aceasta după un morb de a-prindere de plumâni care a ținut numai o zi, în etate de 78 ani, a murit fratele acestuia Petru Pipoș jude de tablă regească în pensie, membru al consistoriului metropolitan gr. or. din Sibiu, membru pe viață al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, membru al reprezentanței fundațiunii „Șagunaiănă“, etc. Bărbat cu simțiminte nobile, care se bucura de iubirea și simpatia tuturor, cari l'a cunoscut.

Acest bărbat deși bătrân de zile, dar ușor, glumeț și dispus ori când spre serviciul altora.

După cum îl aflam descris în Enciclopedia, Petru Pipoș a fost distins legist și cunosător al limbei diplomatice.

În 1858 a fost aplicat la agenția și consulatul general austriac din București, unde în 1859 fu numit actor, iar în 1863 înaintat la postul de vicecancelar.

1864 fu numit prezident al tribunalului din Făgăraș; 1865 primsecretar de consiliu și totodată secretar presidial la tribunalul suprem transilvan în Viena, de unde apoi în 1867 a fost numit jude la tabla regească din Târgul-Mureșului.

În 1891 fu pensionat. Dela 1894 a fost domiciliat în Sibiu, unde și-a dat și nobilul său sufler în mâinile Creatorului.

Rămășițele-i pământești au fost așezate Dum necă în 11 l. c. pe lângă asistență aleasă și numeroasă spre vecinica odihnă în cimitirul gr. or. al suburbiului iosefin din Sibiu lângă iubitul și pururea pomenitului său fiu Iuliu.

Îl deplânge fiul său Eugen, soția acestuia Malvina și nepoata sa Eufemia Catona și toate rudeniile și cunoscuții.

— **Moartea lui Ioachim.** Renumitul violonist Iosif Ioachim — după cum se telegrafiază din Berlin — a murit acolo Joi după amiază, în vrâstă de 76 de ani. S'a născut în Ungaria, în comuna Köpcsény din comitatul Moson, viața și-a petrecut-o însă în străinătate. În Ungaria n'a fost decât de 2-3 ori. În Berlin a fost numit director al conservatorului și profesor de violină.

— **Achim András și analfabeții parlamentului.** Fostul deputat democrat, Achim András, pe care curtea de casație l'a despoiat de mandat, fiindcă ar fi „agitat“ la alegeri, a declarat unui ziarist din Arad, că a organizat întreg comitatul Bichișului și la viitoarele alegeri nu va mai reuși nici un kossuthist. A mai spus și câteva lucruri ce ne interesează și pe noi românii. Între altele a declarat că pe el nu l'ar fi putut scoate din parlament. „Pe Somogyi l'ași fi pălmuit că i-ar fi mers și lui și celorlalți maghiari șovinști pofta să se lege de mine. Odată, în vreme ce desvoltam o interpelație, Olay mereu făcea întreruperi stupide. I-am trimis

vorbă că dacă va mai îndrăzni să mă împiedece în executarea datoriilor mele de deputat, am să-i bag în piept cuțitul ce-l port în totdeauna la mine. Și Olay s'a cumințit“.

— **De pe Someș.** În 11 Aug. s. n. tinerimea inteligentă din Mintiu și jur au aranjat o frumoasă petrecere, într'un pavilion zidit spre acela scop, sub prezidenția distinsului avocat dr. Ioan Cherecheș. Fiind timpul favorabil s'a adunat un public foarte numărös și ales din toate părțile. Petrecerea s'a început la 8 ore, întonând muzica „Someșeana“, la a cărei sunet au început a se înșira părechile drăgălașe de credeai a fi pe altă lume. O mare parte din dame s'au prezentat în costum național și aceasta a ridicat foarte mult nimbul petrecerii. Asemenea și cele alte jocuri au decurs de tot frumos, deși după cum am observat eu și alți au fost câțiva St. Domni, ca de ex. ceva Petru Moldovan cari ar fi fost mai aplicați a dansa un „csárdás“, decât frumosul joc național „Romana“.

În pauză s'a produs Gentila dșoară Leontina Moga cântând niște doine cu cimbala și cu vocea acompaniată totodată de doi tineri, încât a rămas încântat publicul ascultător.

După pauză a urmat iarăș dans care a durat până dimineața la jum. 5 când foarte indestuliți s'au depărtat cu toții.

— **Artă și buclucuri.** Dl Nicolae Corfescu, cântărețul de operă bine cunoscut și publicului nostru din numeroasele concerte, ce le-a dat prin toate ținuturile noastre locuite de Români a avut un bucluc neplăcut cu zeloșii străjeri ai ideii de stat maghiar.

Venind la Buziaș, la băi, unde e mult public românesc și de aici și din România, dl Corfescu ar fi dorit să concerteze și a și angajat sala dela proprietarul și directorul băilor cu 50 coroane. Dar atunci a venit directorul unei trupe ambulante de teatru maghiar pripășită la Buziaș ca să mai ceară și el 60 coroane pe motiv că nu poate ca să i se facă o concurență artei maghiare. La din contra directorul îi pune în vedere dlui Corfescu că îl va opri cu poliția ca să nu poată concerta. Fiindcă trupa maghiară avea să plece, dl Corfescu a preferat să-și amâne concertul cu vre-o patru zile. Dar atunci altă belea, vine dl solgăbirău și îl oprește pe motiv, că nu e cetățean ungar. Ba i-a interzis chiar și a cânta gratis în sala de muzică a băilor, care este liberă pentru toată lumea. Zădarnică a fost intervenția unui avocat și ziarist din Cajovia dr. Kállai, se vede că avea idei mai liberale decât dl solgăbirău, atât voinicosul de solgăbirău, precum și fișpanul Capdebou, care de asemenea sosise la Buziaș, și cătră care s'a adresat dl Corfescu, în cele din urmă, au fost de acord, să nu-i dea voie dlui Corfescu a-și ținea concertul. Motivul procedărei acestor patrioți este prea evident.

Ne aducem aminte și de mizeriile, de cari voiau a le face acum câteva săptămâni dlui Bârsan. Și preste tot e lucru obicinuit în Ungaria ca arta română să fie tratată cu dușmănie.

Dar două lucruri e bine să nu se uite. O droaie de artiști maghiari cântăreți până la clowni inundează România și se bucură acolo de cea mai largă ospitalitate și libertate. Nu ar fi oare cu cale, ca guvernul României să pretindă o reciprocitate din partea guvernului maghiar?

În caz contrar să pună la frontiere așiul, că „muselor maghiare le este strict interzisă intrarea“. Iar al doilea e, că multime de Români din România își cheltuesc paralele la băile din Ungaria. Aceștia nu au dreptul să se bucure de toate considerațiile ce li-se cuvin dacă nu ca unor oaspeți, cel puțin ca unor buni, foarte buni mușterii?

Guvernul României ar putea și ar trebui să ceară și cu considerație la supușii români, cari petrec vara aici, ca arta românească să nu fie prigoniță aici.

Dl Corfescu, scârbit de libertatea și ospi-

ialitatea, ce i-s'a arătat, a plecat spre altă țară, spre Bohemia.

— **Cum ne cumosc străinii.** La Londra a apărut zilele aceste, în editura lui Iosif Whitaker, un almanach pe anul 1907, în care se publică cabinetele tuturor țărilor. Acest almanach îi dă Ungariei următorul cabinet: ministru-președinte Fejérváry, ministru de interne Tisza István, ministru a la-tere Khuen-Héderváry; ceilalți miniștri sunt: Lukács, Hieronymi, Plosz, Talián, Nyiri Sándor și Ervin Cseh!

„Noi îi recomandăm dlui editor — zice „N. P. Journal“ — să nu-și trimită almanahul în Ungaria, căci coaliția n'are să-i ierte nici-odată, că l'a făcut ministru-președinte pe Fejérváry și ministru de interne pe Tisza István“.

De altminteri, indiferent cine e ministru-președinte și cine sunt ceilalți miniștri. Persoanele se schimbă, dar rămâne veșnic acelaș sistem păcătos...

FRANZ JOSEF Apă purgativ
probată ani de zile cu cel mai
bun rezultat.

Viața socială.

Concert în Boghiș. Curatorimea parohiei gr. cat. din Boghiș și tinerimea română din loc și jur aranjează cu prilejul sfințirii de biserică concert urmat de dans, în Boghiș, la 28 August n. Stațiun. a căii ferate pentru Boghiș este „Kis-Majtény“.

Concert și teatru în Deș. Despărțământul „Solnoc-Dobâca“ al „Asociațiunii“ își va ține adunarea generală în Deș, la 28 August n., în sala cea mare a comitatului, la orele 4 d. a. Cu acest prilej se va da și un concert urmat de teatru și dans. Program amănunțit se va distribui seara la cassă. Damele sunt rugate să se prezinte, după putință, în costum național, ori în toaletă simplă. Inceputul la orele 8 seara.

Poșta Redacției.

Mulțumite publice — cum am mai scris în repetițiile rânduri — nu putem publica decât în cazuri excepționale sau pe lângă o taxă moderată. În chestiuni de aceste să se adreseze administrației noastre.

Economie.

Criza industriei de petrol. Producțiunea petrolului în timpul din urmă s'a ridicat în-continuu și enorm.

S'au dat peste nouă izvoare bogate în petrol.

Desființându-se cartelul de petrol prețurile petrolului au căzut în mod simțitor.

În Galiția, unde aproape fiecare pătură a societății e interesată în diferitele întreprinderi industriale pentru exploatarea petrolului e mare teamă, că va izbucni o criză generală ce va avea cele mai triste urmări.

Congresul internațional de petrol, care după cum am amintit deja, se va ținea în curând la București, va fi de cel mai mare interes pentru industria petrolului.

În acest congres delegații tuturor statelor vor fi necesități a se ocupa de criza actuală a industriei de petrol și a nizui să găsească mijloacele de îndreptare.

Congresul regnicolar al industrieșilor. Centrala diferitelor asociații industriale comunică, că congresul regnicolar al industrieșilor din Ungaria se va deschide la 18 August n. în Cinci-Biserici (Pécs).

Secretarul centralei va face propunere con-

gresului, ca acesta să redacteze către parlamentul ungar o rugare, în care să ceară introducerea *sufragiului universal secret*.

Secretarul va face și propunerea, ca meseriașii la alegerile viitoare să candideze în anumite cercuri industrialești distinși și harnici.

Piața de poame și legume din Kecskemét. Am amintit de mai multe ori, că locuitorii din orașul Kecskemét, de când au început pe lângă cultura grânelor și cea a poamelor și legumelor bunăstarea lor a crescut vădit.

Locuitorii orașului Kecskemét au un întins export de poame și legume în străinătate, în deosebi în Germania.

Astfel în săptămâna trecută s'au transportat din Kecskemét în fiecare zi câte 40 până în 60 vagoane de prune roșii (văraticice), apoi în fiecare zi mai multe vagoane de mere, persece, pepeni, crastraveți, ardei verde și cucuruz pentru dessert.

Grădinele de pomi și viile din Kecskemét se bucură deja de un renume european, iar locuitorii au venite mari, astfel că sunt pe cale a ajunge cei mai bine situați cetățeni din Ungaria, la ceea ce nu ajungeau niciodată, dacă rămâneau și mai departe numai pe lângă cultura unilaterală a grânelor, cum se obișnuiește încă în cele mai multe ținuturi ale țării.

Bilanțul semestral al institutului ungar de credit. Institutul ungar de credit a dat publicității bilanțul asupra primului semestru al anului curent.

Conform acestui bilanț profitul net din prima jumătate a anului curent a fost de 3,930.394 coroane, adică cu 737.119 coroane mai mult, decât în aceeași epocă a anului precedent.

Notăm, că institutul ungar de credit a urcat în cursul anului curent capitalul de fundație dela 16 milioane la 60 milioane coroane.

Bursa de efecte. Transacțiunile de la bursa de efecte încep a avea un caracter de adevărată derută. Bursa e cuprinsă de o panică ce poate avea cele mai triste urmări.

A contribuit mult la această stare, afară de știrile rele sosite din America și situația nefavorabilă a pieței de bani din Londra.

Azi s'au colportat la bursă și știri de adevărată criză din piața de petrol din Galiția, care încă au contribuit la înrăutățirea situației dela bursa noastră de efecte.

În urma vânzării arbitrajului vienez și a continuării realizărilor locale, cursurile valorilor favorizate de speculație, atât internaționale, cât și locale au căzut simțitor.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac	— 637 —
„ „ ung. a.	— 738 —
„ băncei de escompt a.	— 467.50
„ soc. căilor ferate austro ung.	— 645.50
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	— 109.50
„ „ coroane 4 „ „	— 91.40
„ austr. de aur 4 „ „	— 114.70
„ „ coroane 4 „ „	— 96 —
Scrisuri fonciare „Albina“	— 101 —
Napoleond'or (20 franci aur)	— 19.16
mărci germane, aur — — —	— 23.56
Galbeni austriaci și ungurești	— 11.43
Bilete germane 100 mărci	— 117.70
„ franceze 100 franci	— 95.90
„ italiene 100 lire	— 95.95
„ române 100 lei	— 95.15
Ruble rusești de hârtie	— 2.53

Prețurile cerealelor. În piețele din străinătate prețurile cerealelor au căzut pretutindeni.

La noi prețurile se mențin deși cumpărătorii nu reflectează la cantități mari de cereale. Indemnați sunt la aceasta în urma știrii colportate, că moșii vor reduce producția de făină.

Prețurile s'au menținut până la încheierea bursei în tendență fermă.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut 20.000 măji metrice grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (81 kilograme greutate) s'a plătit 23 cor. 60 fil., iar pentru cel mai slab de Bănat (75 kilo-

grame greutate) 22 coroane 20 fileri de mazăre metrică (= 100 kilograme).

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 50—52 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—34, Senteș 52—56, Seghedin 50—52, Zenta 48—50, Titel 46—48, Timișoara —, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport precum și taxa de asigurare.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, mazăre metrică, frumos	. 23 cor. 60 fil
„ „ „ „ mijlociu	. 22 cor. 70 fil.
„ „ „ „ mai slab	. 22 cor. 20 fil.
Secară, mazăre, m. dela	17 cor. 30 fil. 17.80
Orz.	15 cor. 10 fil. — 15.40
Cucuruz nou,	16 cor. 15 fil. — 16.70
Ovăș,	13 cor. 50 fil. — 13.70
Rapiță,	35 cor. 20 fil. — 35.80

II.

Producte.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela	153 cor. — 154 cor
Slănină,	132 cor. — 140 cor
Cartofi,	— cor. — fil. — —

Spirit, ...	„ 55.— cor. — 56.—
-------------------	--------------------

III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbruch).

(Prima calitate ungară).

Bătrâni	— — — fileri kilogramu
Tineri	137—138 fileri kilogramu

Redactor responsabil :

VASILE MACREA.

Tip. «Pop. Rom.» Budapesta, István-ut 11.

„BOCȘANA“

institut de credit în Bocșa-montană.

Concurs.

Diracțiunea institutului de credit și economii „Bocșana“ în Bocșa-montană (Német-Bogsán) publică concurs cu termenul de a se subșterne suplimentele până la 31 August a. c. la diracțiunea institutului, pentru ocuparea postului de

cassar

împreună cu un salariu anual de cor. 1200, precum și tantiema statutară.

Reflecțanții au să dovedească absolvarea vre-unei școli comerciale, praxă îndestulătoare pentru independența absolută în ale contabilității.

Cei ce posed pe lângă limba maternă și cea maghiară și germană vor fi preferați.

Dela celce va fi ales se pretinde caucțiune de cor. 600 care sumă se va fructifica la institut cu 6 procente sau aceeași sumă în hârtii de valoare — eventual și în realități.

Dupa serviciu neexcepționar de de un an se pune în prospect întărirea definitivă.

Postul are să fie ocupat nemijlocit după alegere.

Bocșa-montană (Német-Bogsán), din sedința diracțiunii ținută la 27 Iulie 1907.

DIRECȚIUNEA.

Banca Națională a României.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1906	29 Iulie	ACTIV	1907	
			21 Iulie	28 Iulie
102 251 086	{	72 361 086	Reserva metalică aur	78 371 736
	{	29 890 000	„ Trate Aur	32 977 500
1 375 807			Argint și diverse monete	1 454 182
59 305 417			Portofoliu Român și Străin	70 273 496
29 244 950	{	*) Impr. contra ef. pub.	10 243 750	
	{	„ „ „ „ în cont curent	23 130 144	
11 999 924			Fonduri publice	11 999 924
14 801 390			Efectele fondului de rezervă	15 806 084
2 908 324			„ „ de amortizarea imob. și material	3 253 121
5 767 646			Imobili	5 893 152
603 578			Mobilier și Mașini de Imprimerie	637 863
249 192			Cheltueli de Administrațiune	184 863
96 021 825			Depozite libere	109 049 274
11 561 300			Compturi curente	24 311 198
25 246 433			Compturi de valori	24 107 680
<u>361 336 872</u>			<u>412 302 577</u>	<u>415 352 266</u>
			PASIV	
12 000 000			Capital	12 000 000
21 373 442			Fond de rezervă	23 051 453
3 222 588			Fondul amortisării imobilelor și material	3 473 646
226 816 620			Bilete de Bancă în circulațiune	262 438 000
1 646 498			Profituri și perderi	2 077 070
255 899			Dobânzi și beneficii diverse	213 134
96 021 825			Depozite de retras	109 049 274
—			Conturi Curente	109 688 374
<u>361 336 872</u>			<u>412 302 577</u>	<u>415 352 266</u>

Scomptul 5‰.

*) Dobânda 5‰.